Broj 47. U Trstu 22. decembra 1898. Godina XXIX.

NAŠA SLOGA

Poučni gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom listu. Tiskam 14. julija, 18 agusta, 8. septembra i 3. novembra.
Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.
Nebiljegovani listovi se nepremaju
Predplata s poštarinom stoji 8 for., za seljake 2 for. na godina Razmjerno for. 2·/, i 1 za pol godine. Izvan carevina više poštarine

Na malo jedan broj 5 avč.

Uredničtvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom raste malo stvari, a nesloge sve pokvari. Nar. posl.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
u svakom času

Gimnazija u Pazinu.

Od početka ustavnoga života u Austriji, ili bolje rekuć odkad je počeo naš narod u Istri redovito šiljati svoje zastupnike u zakonodavna tjela t. j. u carevinsko vieće i u zemaljski sabor, neprestano pitaju njegovi zakoniti zastupnici cesarsku vladu, da ustroji za Hrvate i Slovence Istre bar jednu gimnaziju sa hrvatskim naukovnim jezikom. Glede mjesta bijahu oni od prvoga početka u tom složni, da se ta gimnazija ustroji u Pazinu, u srcu Istre, u gradu, koji je do nedavna imao gimnaziju, gdje postoji za to shodna zgrada, u mjestu, koje je spojeno najboljimi komunikacijami, u kojem se i danas većinom govori hrvatski, premda se je posliednjih tridešet godina svemoguće od zemaljskih i cesarskih oblastih poduzelo, da se njegovo gradjanstvo posve potalijani. Pazin je najveći grad u sredini Istre; u njemu je sjelo političke oblasti; tuj se nalazi kotarski sud, porezni ured, glavarstvo prostrane obćine, hrvatske i talijanske pučke škole, sjelo crkvene oblasti onoga dekanata itd. itd. Pazin bijaše kroz stoljeća glavnim gradom grofovije, središten većega diela pokrajine, a i danas je središtem ne samo velike istoimene obćine, nego dapače i čitavoga političkoga kotara.

Do godine 1890. zahtjevali su Hrvati i Slovenci Istre putem svojih zastupnika u Beču i u Poreču, pak kroz svoje obćine, na skupštinah i sastancih, da se tadašnja njemačka gimnazija u Pazinu pohrvati, što bi odgovaralo više zakonu i pravici, potrebam pučanstva i davnoj želji istarskih Slavena, nego li da ostane i nadalje njemačkom u zemlji, u kojoj neima Niemaca urodjenika. Istina je doduše, da tu njemačku gimnaziju nije polazio velik broj naših djaka, ali tomu valja tražiti razloge u tom, što bijahu do tada vrlo riedke hrvatske škole u čitavom kotaru, dočim ih imade danas u svih obćinah onoga kotara, dapače u nekojih po 2—3, a u samoj sjestnoj obćini Pazin barem 6 javnih pučkih škola sa hrvatskim naukovnim jezikom. Ono malo naših djaka na tadašnjoj gimnaziji mučilo se sa tudjim, nepoznatim im jezikom, a u posliednje doba nastojalo se je svimi sredstvi, da se broj naših djaka što brže i što više umanji — jer se je htjelo gimnaziju u Pazinu ukinuti a da se uzmogne u Puli drugu — dakako njemačku — otvoriti. To se je je *sretno* izvelo školske god. 1889—1890. U Pazinu ukinuše *staru* njemačku gimnaziju, na kojoj bijaše bar za Hrvate i Slovence hrvatski jezik obvezanim predmetom, te otvoriše iste godine u Puli *novu* njemačku gimnaziju, isključiv posve hrv. jezik i za iste hrvatske djake.

Ukinutjem njemačke gimnazije u Pazinu nije se podnipošto dokazalo, da neima prava na obstanak hrvatska gimnazija u Istri, i to u njezinom središtu, naime u gradu Pazinu.

Hrvatska gimnazija u Pazinu, koja bi se imala otvoriti već početkom buduće školske godine, služila bi ne samo Hrvatom one obćine ili onoga kotara, već Hrvatom i Slovencem čitave Istre (kojih imade i po službenoj statistici skoro dva puta toliko, koliko Talijana) koji su vjerni podanici svjetle krune, koji plaćaju danak u krvi i novcu, i koji imadu kao takovi uživati sva državljanska prava, medju koja spada i ono, da naobrazuju svoju djecu u školah u svojem materinskom jeziku.

Zahtjev dakle Hrvata i Slovenaca Istre, da se ustroji hrvatska gimnazija uprave u Pazinu, temelji se na zakonu i pravu sa svih strana priznatu i na hrvavoj potrebi, koju naš narod u Istri osjeća za takovim zavodom.

Bjesna borba, koja su naši nadobni neprijatelji u Primorju zapodjeli proti ustrojenju hrv. gimnazije u Pazinu, osniva se jedino na mržnji i strasti, na narodnom fanatizmu Talijana i na slaboći središnje vlade, koju je uvjek pokazivala kad je imala da štiti odlučno zakon, pravicu — i svoju vlast proti talijanskim vikačem u ovih naših južnih pokrajinah.

Razlozi, koje navadjaju istarski Talijani u svojih prosvjedih i spomenicah proti ustrojenju hrvatske gimnazije u gradu Pazinu, jesu koli smješni toli bezobrazni. Tko iole pametan može im vjerovati, da većina pučanstva Istre nečuti potrebu ustrojenja hrvatske gimnazije?

Ili zar je to pametan razlog proti ustrojenju takove gimnazije, što je danas neznatan broj slavenskih djaka na tudjih gimnazijah u pokrajini, naime na talijanskoj u Koprn i na njemačkoj u Puli? Nezhaju li ti vikači, da moraju naši mladići tražiti duševnu hranu izvan svoje pokrajine upravo radi toga, jer ju doma u svojem jeziku uživati nemogu? Zar neznaju, da imade naših djaka na gimnazijah u Trstu, na Sušaku, u Senju i u Zagrebu preko dvie stotine baš radi toga, jer nemogu da uživaju u pokrajini ono, čega imadu njihovi suzemljaci Talijani obilno, a Niemci čak i preobilno? Ili zar da bi bila hrvatska gimnazija kakva koncesija Slavenom, kad imade ogromna manjina pučanstva Istre — Talijani — svoju gimnaziju, a Niemci neurodjenici svoju?

Nezadara li zahtjev istarskih Talijana na cesarsku vladu, da izruči naime *nadvladu talijanskomu jeziku nad većinom pučanstva pokrajine*, po najdrzovitoj sebičnosti i po najbrutalnijem nasilju? Tako zaista negovore muževi slobodoumni, pravedni i pošteni.

Grožnju talijanske „*Signoris*" Istre, da će dignuti nebo i pakao proti namišljenom ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu, počelo se izvadjati. U tom pogledu prednjači istarskim vikačem tršćanska čiutanija, koja potiče i podžiže strasti u svojem novinstvu danomice — bezkaznjeno. Za njom se povadjaju talijanski listići Istre i Goričke. Talijanska zastupstva gradića Istre šalju prosvjede na cesarsku vladu u Beč. Sazivlju se javni sastanci, na kojih se nemilice udara na vladu i na Slavene u obće, napose na Slavene Istre. Za riečim doći će djela pošto drže, da im je u Primorju sve slobodno. S ponosom se pozivlju na svoj odpor proti vladi i na svoju pobjedu u tanju dvoježičnih tabla. Onda njim je uspjelo, pak zašto nebi i sada? Hoće li im u istinu i sada cesarska vlada popustiti bojeći se praznih pušaka njihovih? Mi toga nevjerujemo, jer je tuj po sredi državna vlast, jer bi tim počinila vlada najveću nepravdu onim, koji nju toli požrtvovno i nesebično do sada podupiru, i napokon, jer bi tim ministarstvo grofa Thuna bez dvojbe izdalo samo sebi osmrtnigu.

Resolucija zast. Spinčića

glede željezničke pruge izmedju Herpelja i Jurdana ili Šapjana, postavljena i prihvaćena dne 14. decembra 1898.

Obzirom na to, da se sa gradnjom lokalne pruge Trst-Poreč, jako željene od velikoga diela pučanstva Istre, zadovoljuje potrebam sjevernoga i srednjega diela zapadne Istre;

obzirom na to, da obstojeća državna željeznica u Istri služi glavno vojnim interesom i zahtjevu spojenja priestolnice sa vojnom lukom Pule;

obzirom usuprot na to, da sjeverna Istra od medja Trsta do iztočnoga diela Istre, odnosno do Rieke neima izravne sveze, koja bi njoj bila jako nuždna za njezin gospodarski razvoj;

obzirom na to, da bi se dotičnom željeznicom zadovoljilo nesamo pravim potrebam onoga pučanstva, koje do sad neima brzih prometnih sredstava za razvoj svoje djelatnosti, nego takodjer probitkom ciele pokrajine i države;

obzirom konačno na to, da je istarski sabor od godine 1883. napried opetovano i jednoglasno zaključio, da se umoli c. k. vladu, da oživotvori željezničku svezu, kojom bi se vezao Podgradski sudbeni kotar sa Voloskim u istom političkom kotaru, poziva se c. kr. vlada:

da se sa svom žurnostju pobrine za proučavanje i operate u tehničko-ekonomičkom trgovačkom i financijalnom obziru, u svrhu, da se sa normalno-tračnom željeznicom spoji mjesto i postaju državne željeznice *Herpelje* sa mjestom i postajom južne željeznice *Šapjane* ili *Jurdani*, i tako postavi u izravnu svezu sjeverni dio Istre od medja Trsta-Goričke i Kranjske sa iztočnim dielom istarskoga poluotoka, odnosno sa Rieckom.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 21. decembra 1898.

Carevinsko vieće odročeno je jučer do iza božićnih blagdana. U zadnjoj sjednici prihvaćena je zakonska osnova za poboljšanje plaća državnim služnikom. Na koncu sjednice interpelirali su članovi talijanskoga kluba ces. vladu radi nakanjenog ustrojenja hrvatske gimnazije u Pazinu. Oni ne traže ni više ni manje nego, da se briše iz državnoga proračuna odnosnu svotu za ustrojenje rečene gimnazije i da se vlada bolje pobrine za talijanske sredruje škole u Istri. Gospoda zahtjevaju dakle, da se većini pučanstva Istre nedade ništa, a manjini, koja imade i previše, da se dade jošte. Mi se čvrsto nadamo, da će se ovaj put nepravedni i nezakoniti zahtjevi talijanskih zastupnika izjaloviti.

Službeni list bečke vlade objelodanio je dne 19. t. mj. carski patent, kojim se sazivlju zemaljski sabori: galički, češki, gornjo- i dolnjo austrijski, štajerski, koruški, kranjski, moravski, šlezki, gorički i tršćanski. U tom kolu neima kako se vidi sabora Istre ni Dalmacije. Zasjedanje gornjih sabora trajati će kratke t. j. dok razprave zemaljski proračun i tada će se odročiti.

Najveću važnost podaje se zasjedanju českoga sabora. Za posljednjeg zasjedanja toga sabora prihvatila je česka većina adresu na kralja, usljed česa su iztupili Niemci. Sada bi imao stignuti na sabor kraljev odgovor, nu glasa se, da do toga neće doći, jer vlada želi, da neogorča jošte više Niemaca, koji nebi stupili u sabor kad bi doznali, da je stigao kraljev odgovor na adresu.

U političkih krugovih pobudila je osobitu pozornost činjenica, da je cesar i kralj Fran Josip dne 18. t. m. na imendan ruskoga cara Nikole u ruskoj uniformi i sa ruskimi redovi na prsiju osobno došao čestitati u rusko poslaničtvo u Beču, što se do sada jošte dogodilo nije. Odatle mnogi zaključuju, da se Austro-Ugarska približava Rusiji, pošto su njezini odnošaji napram Njemačkoj ohladnieli.

U hrvatskom saboru ostavila je opozicija u subotu saborsku dvoranu i to kod razprave o privremenom produljenju nagodbe. Predsjednik bar. Rukavina izjavio je u ime združene opozicije, da ona nemože sadašnjoj vladi glasovati ni privremenog produljenja, jer da bi to značilo priznati i podupirati sadašnje nesnosno stanje u Hrvatskoj. Verifikacijonalni odbor hrvatskoga sabora sastao se prekjučer na prvu sjednicu, da razpita prosvjed proti naknadnom izboru u Pisarovini. Zaključeno je pozvati njekoje zastupnike, koji su onom izboru prisustvovali.

Ruski veliki knez Nikolaj Nikolajević stigao je u sobutu u Carigrad. Turski ministar-predsjednik dočekao je velikoga kneza sa sjajnom pratnjom na parobrodarskom pristaništu, odatle povede visokog gosta u carsku palaču, gdje mu izkazaše vojničke počasti. Tu je velikoga kneza dočekao sultan sa svojim dvorom i sa ministrima. Ovim posjetom uztvrdili se još više i onako dobri odnošaji izmedju Rusije i Turske.

Dopisi.

Iz Pazinske obćine. (Huka i huka talijanske stranke proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu.) Nije to čudo nečuveno kod nas, što čitamo u talijanskih novinah svakovrstne laži i klevete proti nam. Svaki, koji ikoliko poznade naše odnošaje, lahko će shvatiti, da se protivna nam stranka mora hvatati tako podlog oružja, kad se digne proti nam, pošto neima poštenijega, jer mi netražimo drugo, doli svoja prava. Tako biva i sada. Viče i buči proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu, htijuć na svaki način dokazati cielomu svi-tu, koliko je to nepravedno i nepotrebito. U kolo talijanskih novinara stupiše i druge osobe, da brane suhom laži i izmišljotinom pred čitavim svietom neko svoje umišljeno pravo.

Koli novine, toli zastupnici stranke oslanjaju se na sliedeće glavne točke:

I. Da je Pazinograd, kako oni vele, „*prettamente italiano*", te da bi zato ustrojenje rečene gimnazije nanieło veliku uvriedu samom gradu.

II. Da gimnazija neće imati dostatnoga broja djaka.

III. Da bi bila hrvatska gimnazija u Pazinu svim istarskim Talijanom velika uvrieda, radi koje se niti nemože predviđati sve gorke posljedice.

Ajdmo, da vidimo, koliko je u tom istine!

Prva je točka posve neistinita. Može li se bo nazvati onaj grad čisto talijanskim, u kojem sami ondješnji Talijani zovu njekoja mjesta u gradu staro-drevnim hrvatskim imenom, kao *što* je na pr. *mala pristava, vela pristava, vrtiće* itd. ?? Jeli onaj grad „*prettamente italiano*", u kojem ima dvie trećine gradjana hrvatske krvi i hrvatskoga imena?? Ako se vi, gospodo, svojim starota ljanstvom dičite, to vas ne sramoćuju imena pazinskih gradjanskih obitelji kao što su: Mrak, Grželić, Andrijanić, Ujčić, Perčić, Gabrijelić, Kukanić, Glavić, Ivančić, Bakarčić, Godina, Lazavac, Načinović, Dobrila, Grbac, Arić, Uršić, Poldrugovac, Antonić, Mateić, Stranić, Smilović, Ferenčić, Amanožić, Peteh, Vranjac, Matić, Stupar, Brežan, Drndić, Mogorović, Grubiša, Puhar, Jedrejčić, Ivić

Sošan, Lovrić, Margetić, Lupetina, Dragovina, Kaligarić, Dorčić, Orbanić, Stepčić, Znidarić i sijaset drugih (tako da se talijanska imena lahko utope u moru hrvatskih) — ako se takovim talijanstvom dičite, onda ste gotovo propali! Gdje je taj ... vaš „*orgoglio nazionale*", gospodo moje? Gdje je taj vaš čisto talijanski grad? Vi varate svjet, istinu nećete, da kažete, jerbo vam je gorka! Pazin je hrvatski grad od davne starine, a razlikuje se od drugih hrvatskih gradova jedino time što nije narodna sviest toliko probudjena, koliko drugdje. Osam ili deset doklačenih obitelji ne sačinjavaju narodnost jednog grada, kakono bi se to vama protujelo! Što se pak tobožnje uvriede tiče, to znademo i možemo uztvrditi, da bi se veliki dio gradjana upravo radovao ustrojenju spomenute gimnazije.

Druga točka, na koju se oslanjaju naši neprijatelji, je nepoštena. Da, nepošteno jest, kad nabrajaju slavenske djake dvaju istarskih gimnazija, veleć da ih imade na puljskoj gimnaziji 48, a na koparskoj 9, a da bi niti mimogred spomenuli riečku i tršćansku i senjsku gimnaziju, koje njim ne govore u prilog. Preko stotine istarskih Hrvata uči na riečkoj gimnaziji, a tršćanska njemačka gimnazija nije bila u prošloj školskoj godini pohadjana ni od Talijana ni Niemaca u tolikom broju, u kolikom od Slavena, i to od tršćanskih Slovenaca a onda od istarskih Hrvata! Ako k tome uzmemo u obzir djake pazinske sa okolicom, onda dodjemo do nepobitnog zaključka, da bi hrvatska gimnazija u Pazinu bila jako dobro pohadjana! Zaista je smiešno sa protivne strane navadjati djake samo istarskih gimnazija. Kad istarski Hrvati neimaju kod kuće potrebite škole u svojem jeziku, naravski, da mora njih većina izvan nje tražiti duševnu hranu. Kako Talijani, tako i Hrvati polaze radje one škole, gdje se uče u materinskom jeziku. S toga nije čudo, što se nalazi većina našeg djaćtva izvan Istre.

Ali Talijani znadu iz izkustva, da su laži u kratke noge, oni znadu sami, da im prve dvie točke niesu niti vjerojatne, a kamoli istinite. Zato straše.

Mi vjerujemo, da njim hrvatska gimnazija Pazinu nebi bila po volji, te da bi razdražila njihove tankoćudne živce, jer se to uviek dogadja, kad se nama najmanju pravicu podieli. Gorke posliedice, koje oni nemogu niti predvidjati, ne predvidjamo ni mi. Sva gorkost nije drugo nego strašilo, kojim bi htjeli prestrašiti djade u Beču.

Videć na koncu, da je težko prepriečiti ustrojenje hrvatske gimnazije za Istru, to davno već očekivano naše pravo, kažu, nek se otvori takova škola u Kastvu, da im bude barem malo dalja ta neprijateljica njihovog iredentizma. Gospodo, vi hoćete strašiti jer se bojite, ali strašljivca se nitko ne boji, a kamoli jedna država, koja ima praha i olova.

Vjerujte nam, latinska gospodo, da mi nećemo odustati vam za volju od svojih svetih prava, a medju ta spada i ono, da nam se pruži priliku a da uzmognemo svoju djecu odgojiti i za nešto više nego li je motika i ralo. Vi znate, da je na našoj strani zakon i pravica i odatle se u Vas zatepao strah. „*Mi ustajamo a vas je strah!*" pjeva naš pjesnik.

Iz Liburnije. (Naši protivnici i hrvatska gimnazija u Pazinu). Svakomu poštenom čovjeku gnjusi se bezobrazna hajka, koju su naši nespašeni, kršteni i nekršteni Talijani u Istri i u Trstu započeli proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu. Sve moguće laži, sve zle duhove saziviju u pomoć proti odluci vlade, da se nakon koliko i toliko godina nepravde, nakon toliko i toliko obećanja, nam Hrvatom u Istri daje ono, što bi nam se jurve pred 25 godina bilo moralo dati. Na čelu te hajke stoji čifutski „Piccolo" u Trstu, koji se hvasta, da je vlada već jednom pred talijanskimi vikači uzmakla, pa da će stalno i sada. Pozivlje sve obćine, sva družtva sve autonomne oblasti ne samo u Istri, nego i u cielom Primorju, da se listom proti vladi digne radi naumljenog ustrojenja spomenute gimnazije. Tomu pozivu bezsramnoga židovčeta, koji samo na „gšeft" gleda, odazivlju se redom svi Talijani u Primorju. Priredjuju se sastanci, sastavljaju se i odašilju spomenice, laže se i maže na sve četiri strane svieta sve u šestnaest. A zar da mi Hrvati i Slovenci u Istri, Primorju i Dalmaciji ostanemo pasivni motrioci te divlje hajke? Zar ne poznamo slabost vlade, koja je u poslu tabela argumentom sa ulice dala već važnosti, nego zakonitim i opravdanim zahtjevam jednoga naroda?

Možda nijedan zahtjev naš nebijaše tako opravdan i utemeljen kako baš ovaj naš zahtjev, da se u Pazinu ustroji hrvatska gimnazija. Pazin je hrvatska obćina, s hrvatskom obćinskom upravom sa više nego $^3/_4$ hrvatskog stanovničtva; Pazin je u sredini Istre, te je jedini grad, u kojem bi mogla spomenuta gimnazija obstojati. Tu dakle nema govora o talijanskom gradu Pazinu, ili o tome, da bi se upitna gimnazija ustrojila gdjegod drugdje nego baš u Pazinu. Bezsramna je laž, što ju talijanski iredentiste u Trstu turaju u sviet, da nema dovoljno djece, koja bi takvu gimnaziju polazila. Samo na sušačkoj gimnaziji imade preko 120 djaka iz Istre, k tomu dolaze djaci na njemačkim gimnazijama u Puli i Trstu, talijanskoj u Kopru, napokon oni, koji polaze senjsku gimnaziju.

Na iredentističke laži i klevete moramo reagirati! Sve naše obćine neka stvore zaključak, da se imade od vlade zahtjevati i neka se odmah zahtjeva, da se upitna gimnazija ustroji baš u Pazinu i nigdje drugdje. Osobito obćine Kastav i Vrbnik, na koje nespašenci upozoruju vladu, morale bi izjaviti se i priobćiti vladi, de gimnazija ustrojena tamo nebi mogla nikako uspjevati, te nebi ni najmanje odgovarala potrebam naroda.

Političko družtvo „*Edinost*" bi takodjer moralo poslati obrazloženu spomenicu na ministra predsjednika. U našoj borbi morali bi nam priskočiti u pomoć i braća iz Dalmacije, kao i svi ostali Slaveni na carevinskom vieću, te učiniti sve moguće, da naša sveta stvar ne podlegne.

„Slavenska kršćansko-narodna sveza" neka učini sve moguće, da vlada pri svojoj odluci ustraje, a braća Česi i Poljaci neka ovo pitanje učine svojom stvari, te od povoljnog njegovog riešenja neka odvisi i njihov odnošaj naprama vladi grofa Thuna ili njegovog nasliednika. Žalostno i sramotno bi bilo za sve austrijske Slavene kad bi u pitanju pazinske gimnazije vlada popustila talijanskim vikačem. Bude li vlada postupala odlučno i prama svome dostojanstvu, tad će talijanski vikači brzo povući svoje rogove. Popusti li pako i najmanje, tad moraju svi Slaveni, ako ima u njima još iskra slavenskog poštenja, okrenuti vladi ledja. Mi Hrvati nismo ničije roblje nego narod jednakopravan ostalim narodom ove monarhije.

Pred 25 godina radilo se o tom, da bečka vlada odluči, da se u Pazinu ustroji hrvatska gimnazija. Već onda bijaše uvidila, da je takav zavod neobhodno potrebit za kulturni razvoj hrvatskog naroda u Istri. Nu Talijani digoše tada proti toj gimnaziji kuku i motiku, te osujetiše namisao vlade. Sada pak nakon dugih *25 godina* uvjerila se opet jednom vlada o potrebi takve gimnazije, pa zar da opet radi rogoborenja talijanskih iredentista uzmakne? Neka! ali onda smo valjda obračunali s njom, a svakako i ostali Slaveni ove države. Kad se naši neprijatelji drže načela *osar tutto* pa uspjevaju prama gori, tad ćemo i mi mjesto krotkosti i ustrpljivosti odabrati kakvo drugo sredstvo.

Flectere si nequeo superos Acheronta movebo. Naši na posao!

Iz Nerezina početkom decembra 1898. (Dolazak namjestnika, posjet u školah.) [Konac.] Dok se to dogadjalo u II.gom razredu talijanske škole, ustupiše učenici hrvatske škole mjesta učenicima talijanske škole I. razreda. Tekar što se ovi unutra smjestiše, eto ti namjestnika i u taj razred, gdje g. M. Dibarbora poučava; pa i tu poče da izpituje... Izmedju ostalog upita njekoje: „Come ti chiami tu?" Ali djeca mišljahu, da g. namjestnik kineski govori! Učiteljica se uzvrpolji al to nije još sve. G. namjestnik zapovjedi: *da se sva djeca, koja kod kuće govore hrvatski, dignu na noge, a koja govore talijanski, da ostanu sjedeć.* Digoše se svi izim kćeri Kavedona, drvodjelca, koja osta jedina sjedeći, premda i ona svojom majkom govori hrvatski.... Evo Vam, poglaviti gosp. Zuech-u i tebi diplomate, koji ste htjeli, da g. namjestniku pokažete, da je ovo čisto talijansko mjesto, te da u njemu ne ima mjesta hrvatskoj školi! U koje vas protuslovje bacise ona djeca, koja posvjedočiše, da i ne umiju drugog jezika do li hrvatskoga. Kad točnijeg, jasnijeg i vjerojatnijeg dokaza, koji svakoga očevidno uvjerava o onoj istini, što no ju mi od valjkada gudimo: *Nerezine su hrvatske, ali dotepeni svatovi mute i zavadjaju prosti puk.* A to nam evo sada potvrdjuju i sva vaša djeca; djeca roditelja, koji se ludo smatraju Talijanima. Mi i opet kličemo: „Živjela dječija nevinost!" Zar će se i tu reći, da su Hrvati umješali svoje prste; zar ćete još držati zatvorene i zrakama svjetlosti, a?. Dakle, koja škola ima pravo, da ovdje po božjim, prirodnim i državnim zakonima obstoji? Da li hrvatska ili talijanska?! Mi vam medjutim na to odgovoriti nećemo, nego to prepuštamo vama samim, da si upitate svoju savjest... No reći ćemo vam još i to: svi narodi uzgajaju ponajprije svoju djecu u svom materinskom jeziku, a tek kasnije — i to postepeno — u drugom ih jeziku vježbaju, jer inače će postati tupa; a te se već ohlstinjuje i na vašoj djeci! Prvo nek uzme do znanja i ravnanja zemaljsko školsko vieće, pa ako nama nevjeraje, to nek se blagoizvoli obratiti na g. namjestnika, koji se sam na svoje oči uvjerio, da zbilja ovdje obstoji samo jedan narod, jednog jezika, a to — hrvatski.

Mi se ovog puta dalje ne upuštamo prem da nam još toliko toga na stolu napisano leži; nu dodje li do čega, to smo uviek spremni na obranu, — nego se uzdamo i oslanjamo na nepristranost i pravdoljubilje g. namjestnika Goëss-a, da će on, pošto je upoznao naše žalostne okolnosti, nastojati, da iste odstrani, te da uspostavi *mir, red i pravicu* u ovoj našoj babiloniji, koju naši „popardili" u to pretvaraju.

Javiti vam imademo samo to, da je g. namjestnik iza kako je vidio učionice, primao u audiencu. U audiencu podjoše i trojica: *Gavde Sokolić, D. Zorović Katin* i *Filip Sokolić.* Kod g. namjestnika bijahu preko četvrt sata! Obećanje dugovanje! Oko deset sati pošao je g. namjestnik put Osora, svrativ se prije u monastir čas. oo Franjevaca, da ga razvidi, a okolo po sata po podne krenuo je na konjima put Cresa. Želeći mu sretan put, a Vam, g. uredniče, pružamo šaku ruke! Pet i pet dest. Doskora vidova! *Rapočani.*

Iz Sovinjaka, obćina Buzet, pišu nam 10. t. mj.: „Gdje se bratska srca slože i olovo plivat može!" uskliknuh onog liepog jutra, kada iza narodne pobjede pri izboru obćinskog upravnog vieća u Sovinjaku po brzah kući bacajući okolo na „bakalarovce" preziran pogled. Bijaše tako vjerujte, mili uredniče! Mojem veselju ni kraja ni konca. Ali to potraja kratko vrieme, jerbo dopisu, kojega Vam poslah, bijaše nadodano p. p. ovako: „Čekajmo, da vidimo rad novog upravnog vieća (Op. ur.)" To me silno uzdrma i pognute glave stadoh razmišljati i pitati se: „Jesmo li zbilja pobjedili??" — I čuh nekakov nutarnji glas, koji mi prišapnu: „ne!"

Poznato biti će vam, da smo imali kod tih izbora jednoga člana više al med timi „finog tića", kojeg si sami izabrasmo, pa još k tomu bijaše izabran predsjednikom na našu veliku štetu a nimalu korist.

U sjednicama glasuje s njima, redje pako s nama. Rek bi, da mu je glavni cilj vlastiti interes. Pita li štogod ono ugl. obć. upravno vieće Talianac, (Bog mi oprosti, što rekoh) eto ti g. predsjednika gdje mu objeručke u pomoć leti, ali zamoli štogod Hrvat — a jok! Gospodin ga tješi lupajući ga dugom bielom bradom u nos. Koliko je puta naš gospodin učitelj pitao i opominjao, da se učini ovo, da se popravi ono, ali svaki put mora da im pokaže zube, ali onako sve do kutnjaka, jer inače „faremo, faremo". Kada je sin našeg rodoljuba g. Antuna Žigante htjeo postaviti na grob svoje nezaboravne supruge spomenik, te u to ime zapitao dozvolu ovo obć. vieće, te kada je to došlo do ušju gori spomenutog, zapita on: „kakav je nadpis?" Odgovor se je glasio: „hrvatski" a on kao da ga zmija ujela usklikne: „Che se lo tien a casa!" I zbilja on ga morao jošte dulje vrieme držati u podrumu, dok se napokon gospodi ne prohtje i eto spomenika na svom mjestu. Ako prem gospoda kopači bacaju nauj preziran pogled ipak on ponosno stoji nad grobom one, koja je znala ljubiti svoju domovinu. Ali tko bi nabrojio sve nepodobštine i neuredosti ovog upravnog vieća? Postavljam na srce našem narodu, koji se je hvala Bogu već liepo probudio nek u buduće pazi koga bira a neka ujedno zapamti onu liepu: „Što bačva ima to može dati".

Pustimo to pa pojdimo malko do našeg *faroša.* Pokle je ovdje župnikom g. Carlo Sgnidarich (čitaj Žnjidarić) u našoj je crkvi sve novo, sve neobično i moderno. Tu čuješ „vi adoro", tu „santo-santo" tu litanije latinske, tu se drži krunica u talijanskom jeziku (!!) i to sve za par nespašenjaka, dočim naš narod bulji kao tele u nova vrata a usta mu prikovana ko za okladu. Oko mi se rosi, kada pomislim na prošla vremena kada je crkva ozvanjala, kako je svatko molio i razumio ono, što moli, kako je uvjek bila puna crkva. A sada? Zlo i naopako! Dati je samo čuti, kako se drieče naši prodančići na *orkestru*, a kriv ako nebiš začepio uši i uzkliknuo: ta jeli smo u crkvi? Imademo desta izvježbanih pjevača ali g. Carlo ne dopušća, da bi oni pjevali, jerbo su Hrvati a tim bi se obezčastio kram božji! Pa da se vlada u našoj crkvi politika? I te kako, ali to sve po želji i naloga *Gore* Marije. Potužili smo se već više puta na crkvene oblasti, ali sve uzalud. *Gora* Marija rek bi, da si je uzela za kadaću vedriti i bblačiti, ali na njezinu veliku žalost tri su trna, što ju ljuto bodu, a to su naš gosp. učitelj, kapelan i Žigante. Neću da ovim zlorabim ničiju ustrpljivost, ali preporučam gospodi, da se ostavi vatre, jer bi se mogla opeći i papuću svoju izgoriti.

Strašno je i Bogu plakati kada vidiš kako naš župnik imena iskvarnje. Pogledajte samo: Chert=Krt, Zugnaz=Cunjac, Cherbacich=Krbačić, Rusgnach=Rušnjak, Sirotich=Sirotić itd. Pa kažu, da se mora podpisati kako se u župnim knjigama nalazi. Evala gospodo! Ako je u knjizi iskvareno, moram i ja, da se tako podpisujem! Ah, kada će se tomu već jednom na put stati?

Još samo ovo u kratko, pa mirna Bosna. Prošlih dana postavio je naš gosp. učitelj tablicu sa hrvatskim nadpisom na križ pok. Ivan-Nep. Jelen-a, bivšeg župnika u Sovinjaku. Bi i doba, ta proteklo je 14 godina, što nije na tom križu niti slovca. Grob je sada tako liepo uredjen, da bi mogao biti na diku svakog groblja. Pa što mislite, g. uredniče, da su gospoda zadovoljna. A jok! Onaj isti, koji pred 14 godina ne htje dopustiti, da se metne hrvatski nadpis, namrštio čelo pa plaši sa utocima. A ja, veco mio, tempi pašadi! Pa tko je ta? Nitko drugi nego šjor Sirotich, onaj, kojeg je pokojnik na konja metnuo, za koga bi morao dan i noć moliti.

Ako ne zna tko, koji je nametnuo školske takse u Istri, nek se potrudi do g. Luigi-a Sirotich, sina našeg pošte-meštra i njegovog bratića, pobožnog i bogabojećeg Ivana, obojicu iz Sovinjaka. Pa tko jih je nametnuo? — buzetska potestarija!!

Eto, kako bi oni vodili za nos, da je koga, a ne znadu oni tužni, da i naš zadnji seljak na, da zna to učinili *talijanski* deputati u pokrajinskom saboru.

Franina i Jurina

Fr. Biš virova, da su latinska gospoda na Poreščini na nos uzeli školu a Funtani?

Jur. Ča je morla kakova privara tamo, ali negre kakovemu klanfuteru dreto?

Fr. Bogme privare ni, lego nikomu kontu i njegovem kumpanjom Fabiju i Kranjcu iz Fontane, da ni pravo, da se dica vadu u školi u svojem jeziku.

Jur. Ter temu se lahko pomore.

Fr. A vero kako?

Fur. Neka si ta gospoda s kapnlom oči namažu.

Različite viesti.

Poziv na predplatu. Koncem ovoga mjeseca ističe većini naših čitatelja predplata za tekuću godinu. Ove naše vjerne čitatelje pozivljemo ovim, da izvole na vrieme obnoviti predplatu za god. 1899. One pako, koji nam duguju za ovu godinu ili još više pozivljemo ponovno, da učine bar sada koncem godine svoju dužnost, da uzmognemo svoje knjige urediti i svojim dužnostim zadovoljiti.

Pozivljemo konačno i one, koji nam duguju za ovu ili iz prošlih godina za oglase, da naše račune čim prije podmire. Sve skupa napokon pozivljemo, da kod svake novčane pošiljke naznačiti izvole za što i za koga novac šalju, da nenastanu suvišne pometnje.

„Naša Sloga“ stoji na godinu za imućnije for. 5 a za siromašnije for. 2.; na pol godine / polovica gornjih ciena. Novac neka se šalje poštanskom doznačnicom — što je najcienije — na podpisanu upravu.

U Trstu, 22. decembra 1898.

Uprava *„Naše Sloge“*.

Sretan Božić! Radi nestašice prostora morali smo odustati od običnog božićnjeg članka, te se ograničujemo na ovo skromno mjesto. Po našem davnom običaju čestitamo našim čitateljem k svetim božićnim blagdanom uz živa želju, da bi iste u zdravlju i veselju sproveli. U svom veselju neka pako nezaborave na one, koji se s nami bilo s kojeg razloga veseliti nemogu, obito na siromahe i na naše dobrotvorne ustanove, ponajpače na naša plemenita družtva *„Bratovšćinu“* i *„Družbu sv. Cirila i Metoda“*.

Baš pred same božićne blagdane razmahao se strašan boj proti našem duševnom napredku. Naši narodni protivnici nedopuštaju, da uživamo u miru *božićnu jabuku*, koju su naši zastupnici nakon težke borbe svomu narodu izvojevali t. j. ustrojenje hrvatske gimnazije u Pazinu. Oni će i ovih svetih blagdana i nadalje razpirivati strasti i podžigati smržnju proti nam jedino radi toga, jer nam se kani dati nješto, što oni već davno uživaju, i što nebi njima ništa škodilo. Nu mi ćemo bar u ove svete dane izbjegavati svaki prepir i nemir želeći, da u miru i blagoslovu božjem sprovedemo uspomenu na narodjenje Sina božjega.

Budimo dakle svi dobre volje i položimo sve naše nade u Onoga, koji je došao na svijet radi našeg spasenja. Radimo i ufajmo se u Njega pak će i pred naša vrata sinuti sunce. U to ime kličemo našim čitateljem i svemu našemu narodu: *Sretan Ti Božić!*

Prosvjedi proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu. Na pobudu maloga glasila ovdašnjih židova oglasio se medju prvimi prosvjedom proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu zemaljski odbor za Istru. Za njim povelo se talijansko političko družtvo za Istru, a za ovim redomice gradska ili občinska zastupstva u Piranu, Rovinju, Puli, Kopru, Cittanovi, Bujah itd. K ovim pridružilo se vieće grada Trsta pak zastupstvo grada Gorice. Za ovim doći će na red po svoj prilici ostala zastupstva talijanskih gradića Istre. Iz Pazina oglasili se Mrachi, Camussi i Costantini brzojavkom na skupštinu, koju je sazvala lažiliberalna stranka u Trstu prošle nedjelje, al koja se ponesrećila. I nešto gradjana talijanskih iz Buzeta oglasilo se istoj skupštini.

Talijanski listovi pozivlju složno svoje pristaše u Istri i po Goričkoj, da prosvjeduju proti rečenoj gimnaziji, nu mi se čvrsto nadamo, da će sva ta buka talijanske gospode ostati bez željenog uspjeha.

Biskup Mahnič u Rimu. Iz pouzdana izvora doznajemo, da je nedavno boravio u Rimu krčki biskup presvj. g. dr. *Antun Mahnić*, te da je bio u audijenci kod sv. Otca, koji ga je vrlo ljubezljivo primio, saslušao i odpustio.

Oprost od čestitanja. Kao što svake godine pred božićnimi blagdani, tako preporučamo i ove našim čitateljem, da se sjete naše siromašne učeće se mladeži, dotično onih družtva, koja podpiru našu siromašnu mladež pučkih, srednjih i viših školah. Malenim darom u plemenitu svrhu mogu se odkupiti od zastarjelog običaja čestitanja k blagdanom i k novoj godini! Neka dakle svatko, koji bi imao čestitati prijatelju ili znancu u ovoj prigodi, podieli darak našoj *Bratovšćini* ili našoj *Družbi*, čim će učiniti dobro djelo pred Bogom i koristiti će narodu.

Prosvjed - skupština talijanskih lažiliberalaca u Trstu. Za prošlu nedjelju bila je sazvala takozvana progressova stranka u Trstu svoje pristaše na skupštinu u kazalište *„Politeama Rossetti“*, gdje se je imalo svečano prosvjedovati proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu. Na toj skupštini nije došlo do razprave, jer je jedan dio občinstva podignuo takovu viku i buku, da je morao vladin komesar skupštinu razpustiti. Nakon toga pošli su razljerani skupštinari po gradu demonstrirajuć proti vladi, državi i Slavenom sve dotle, dok ih nije redarstvo ponovno razljeralo.

Iz Pazina primili smo jučer na večer dva vrlo važna i zanimiva dopisa, koje žalibože nemožemo, već danas priobćiti jer nam stigoše prekasno za ovaj broj. U prvom dopisu opisana je proslava kraljevog jubileja, napose zanimiv banket c. k. činovnika, na kojem su talijanski činovnici u prisutnosti c. kr. kotarskoga poglavara g. *Ivana Šorli-a* i proti prosvjedu slavenskih činovnika javno govorili prinose za zlosretnu *„Lega nazionale“*. Drugi dopis zanimiv je u toliko, što nam vrlo ugledan gradjanin iz Pazina *vjerno opisuje* sve spletke šačice talijanskih doseljenika proti hrvatskoj gimnaziji, za koju se 95% gradjana živo zanimlje. Oba ta dopisa priobćiti ćemo u budućem broju.

Veliki koncert pjevačkoga družtva „Kolo“, obdržavan prošle nedjelje u najvećem tržćanskom kazalištu, bijaše dolsta *veliki* i radi izvedbe programa i radi ogromnoga množtva posjetioca, koji su burno odobravali svakoj točki obilnoga programa.

Čestitamo al. odboru „Kola“ na toli sjajnom uspjehu.

Iz Opatije pišu nam 20. t. mj. Iz pouzdana vrieta doznajemo, da će nas posjetiti i buduće godine naši mili gosti iz Rumunjske, naime kralj Karol i kraljica Jelisava. Rumunjski kraljevski supruzi kane doći amo negdje polovicom jenara 1899. te će ostati ovdje sve do početka aprila. — Javili smo Vam u svoje vrieme, da se nalaze ovdje bugarski kneževići sa svojim dvorjaništvom. Ako smo dobro obaviešćeni doći će početkom nove godine amo knez Ferdinand sa kneginjom Marijom u posjete svojoj djeci. Ovdje imade množtvo gostova, koji uživaju sve krasote krasne naše Opatije.

Iz Beča 20. decembra. Već u nekoliko sjednica razpravlja se vladina zakonska osnova o uredjenju plaća državnim slugam. Još nije gotova. I danas se o njoj razpravlja, i kaže se, da će sjednica kasno u noći svršiti, bude li se htjelo svršiti razpravu i prihvatiti osnovu.

Drugih sjednica prije Božića ni u obće u ovoj godini neće ovdje biti. I stalni proračun za godinu 1899. i privremeni proračun za pol godine su predloženi od vlade. Ovaj poslie toga je i na dnevnom redu, kao i privremena nagoda, al se nit ne misli ozbiljno, da bi mogli biti razpravljeni i prihvaćeni. Carevinsko vieće će se današnjim danom odročiti. U vrieme, što bude odročeno, će vlada izdati naredbe na temelju §. 14. i za privremeni proračun i za privremeno produlenje nagode. Govori se stalno, da će biti carevinsko vieće sazvano za 11. jenara 1899., al Bog zna što se do onda može još dogoditi.

Na želju velike većine zastupnika iz svih stranaka imalo je carevinsko vieće večernje sjednice dne 14. i 15. decembra, i to za to, da se *razpravi vladina osnova o osiguranju gradnje nekih željeznica.*

Ta osnova predvidja u sve 25 željeznica, u daljini od 821 kilometar, sa nominalnim potroškom od 51.400.600 forinti.

Medju kraljevinami i zemljami, u kojih će se graditi željeznice, jesu i Dalmacija i Istra. U Dalmaciji graditi će se dvie željeznice, i to Spljet-Aržano u Bosnu, i druga iz Gruža i Boke kotorske u Hercegovinu. Na obje će se potrošiti 12.126.000 forinti.

U Istri graditi će se željeznica iz Trsta kroz Dolinsku i Dekansku občinu, ka Kopru i Izoli, prema Piranu, na Kaštel, Buje, Grožnjan, Oprtlje, Motovun, Vižinadu, Višnjan, Novnvas, Poreč. Stojati će ta željeznica 6 200.000 forinti.

Kod toga je zastup. *Spinčić* postavio resoluciju, koja bijaše prihvaćena i vladi izručena, da ju uzme u obzir, za to, da se napravi pruga izmedju Herpelja i Jurdana il Šapjana, dakle preko Materijske i Podgradske u Kastavsku ili Jelšansku občinu. Donašamo ju doslovno na drugom mjestu. O dalmatinskih željeznicah govorili su skoro svi zastupnici iz Dalmacije, medju njimi i *Baljak*, ne možda, da zagovara željeznice, nego da izreče govorić o spravi u Bosni, da iztakne srbstvo te zemlje, koje da Kallay toli zatira, i pohvali malenu al junačku kraljevinu srbsku. Za njegovu velikosrbsku politiku, reć bi, da mu željeznice, koje će spajati Bosnu i Hercegovinu sa Dalmacijom, odnosno sa morem, neidu u dušu. Govorio je izažovno za Hrvate, pak mu je *Perić* u ime ovih odgovorio kako je zaslužio.

Oko $2^1/_2$ poslie pol noći bila je vladina osnova o željeznicah, preradjena po željezničnom odboru zastupničke kuće, prihvaćena. Wolf je par puta nastojao buniti razpravu, al je što dalje bila razprava mirnija i svršila posve mirno.

U to vrieme bile su postavljenje razne interpelacije sa strane naše sveze. Tako ona zast. *Žičkara* za to, da se imenuje kod sudova za Slovence ljude posve vješte slovenskomu jeziku; te zastupnika *Coronini* za ukinuće gradskih mitnica na cestah vodećih u Goricu.

Inače je predsjedničtvo sveze razpravljalo ponovno sa ministrom-predsjednikom radi raznih pitanja tičućih se Hrvata i Slovenaca.

Nesamo kod Talijana doli, nego i kod njihovih židovsko - liberalnih prijatelja ovdje, našla je viest o ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu na priličan odpor. Opareni su ostali na vieati došle iz Trsta o razpršenoj skupštini. U njeke novine bili su predhodno iz Trsta brzojavili, kako su govorili kod skupštine *Hortis*, *D'Angeli* i *Venezian*, a kad tamo, nitko, nitko nije govorio, a nije ni mogao.

Koliko je poznato, vlada neće popustiti, nit uzeti obzira na njihovo umjetno pripravljeno nepravedno, i barbarsko protivljenje.

Hrvatska gimnazija u Pazinu bila bi ipak liepa Božična jabuka i za Pazin i za sve Hrvate i s njimi sdružene Slovence Istre.

Glavnu godišnju skupštinu obdržavati će „Narodna čitaonica“ u Buški dne 27. tek. mj. u 7 sati na večer sa običnim dnevnim redom. Gg. članovi pozivlju se, da se u podpunom broju dostave na tu skupštinu. — Odbor.

Za hrvatsku gimnaziju u Pazinu. Jučer primili smo iz Voloskoga sliedeći brzojav:

Obćinsko zastupstvo u Voloskom zaključilo je danas resoluciju, kojom pozdravlja ustanovljenje hrvatske gimnazije u Pazinu, te prosvjeduje proti korakom, kojimi se od nekojih strana kuša osujetiti ustanovljenje iste.

Treća zaušnica gospodi na obćini u Umagu. Pitanje o hrvatskom napisu na nadgrobnom spomeniku pokojne Marije Tonkela, vriedne supruge našega čestitoga Mateja Tonkela bijaše napokon i kod visokoga c. kr. ministarstva za nutarnje poslove riešeno. Rečeno ministarstvo odbilo je utok obćine Umag i priznalo g. M. Tonkell pravo, da stavi na svoj spomenik hrvatski napis.

Prvu zaušnicu dobili su talijanaši u Umagu od kotarske oblasti u Poreču, drugu od c. k. namjestničtva u Trstu a treću od vis. c. kr. ministarstva u Beču. Hoćeli se već jednom opametiti ti naši talijanaši? (Neće. Op. slagara.) Bude li nam iole moguće donieti ćemo doslovno u prevodu odluku ministarstva a za sada čestitamo našemu velevriednomu *Tonkeli*, da je uztrajnošću došao do svoga prava.

Iz porečke biskupije mjeseca decembra 1898. Pred nekoliko godina pročitali smo obću povjest srednjega vieka, što ju je izdalo odlično družtvo „Hrvatska matica“. Nepovoljno nas je dirnulo čitanje, gdje se navode uzroci, zašto su pape dopustili staroslovensku liturgiju. Uzroci da su bili politički. Države uplidu se u stvari vjerske, da bude mir med državljani. Neznamo, je li istina i za koju velevažnu stvar je u Rimu naš poklisar izručio stoženiku *Rampolli* red sv. Stjepana, kako smo to čitali u nekoj novini. Ali često se dogadja baš protivno onomu, što države dobrom namjerom žele zapreći. Hvalevriedno je, što presv. biskup Flapp, kako se čita, pripovieda u najnovje doba našemu puku po našu, ili hrvatski. Ali kako on radi u svojih kanoničkih pohodih nezadovoljuje našemu puku, kada on proti starodavnoj navadi našega puka pjeva pred izloženim presv. Tjelom *„Tantum ergo“* mjesto *„Dakle ovomu“*, jer tako mjenja liturgični jezik našega konservativnoga puka, smućuje ga, jer on neznade latinski pjevati, a sokoli i hrabri koparske svećenike svojim primjerom na latinoziranje i jednostavnih molitvah: *„Otče naš“* i *„Zdravo Marija“*.

Presv. biskup raditi će za Beč i Rim uslužno, ako nenapinje električnu struju proti porabi našega jezika u sv. službi, već ako žeže i pali mahne svećenstva. Jer ima li vjere božje u svećenika, koj stavi u kočiju presv. Tjelo, bez zvonca i bez sveće, za bolestnika, a on u kočiji se razgovara sa služkinjom?! Mala iskra: — mali fratar Martin — zapalio je skoro svu njemačku zemlju — a k tomu ne malo krivo bilo je zlo ponašanje malih i velikih svećenikah — kako to veli Dr *Meyer* u svojoj povjesti, propisanoj za više gimnazije. —

Odročena razprava. U zadnjem broju samo javili, da je započela dne 13. t. mj. porotna razprava u Rovinju proti glasovitom uredniku pokojnog *„Oslića“ Carlu Martinolichu*. Uslied predloga zastupnika oštećene stranke, g. D-ra *Laginje* zahtjevao je vrhovni sud u Beču, da mu se svi iztražni spisi pošalju u Beč. Radi toga odročio je predsjednik razpravu te će *„tijor Carletto“* još koji mjesec promišljati u hladu o tomu, kako je liepo i ugodno gospodski živjeti o tudjih žuljevih.

Na obranu glagolice. U zadarskoj *„Hrvatskoj kruni“* čitamo, da su se sastali prošloga mjeseca vanjski župnici te su prihvatili na tom sastanku sliedeće resolucije:

Obzirom na to, da je naredba presvietlog zadarskog ordinarijata br. 2360 nadnevka 10—11—1898. ukinula po župah „status quo ante“, što nije po pravilu „ut innovetur“;

Obzirom na to, da ista naredba spominje odluku svete kongregacije od 5 kolovoza 1898, kojoj sadržaj još nije uredovno najavljen;

Obzirom na to, da imenik, što se ima sastaviti polag te naredbe sv. kongregacije od 5 kolovoza 1898, i ako su jur tri mjeseca minula, još nije sastavljen;

Obzirom na to, da jošnitko iz sela, bio svećenik bio seljak nije bio pozvan, da pruži podatke za takav imenik: Ovaj odbor poprimio je sliedeće resolucije:

1. Da na temelju odluke sv. kongregacije, nadnevka 5 kolovoza 1898, svaki pojedini župnik podastre „status quo ante“ svoje o župe u pogledu glagolaša u župi, podpisan od mjestnih staraca, i da ga dostavi na ordinarijat; a gdje župnik odbije od sebe tu izradbu, nek se dotiične obćine poprimu tog posla.

2. Kad ne bi presvietli ordinarijat u roku od nekoliko dana iza dostave izjavio se „vel provel contra“, tada neka se skupno pošalje izvješće na svetu Stolicu, javljajuć joj čisto stanje stvari.

Odbor.

„Cvijeće i trnje“. Pod tim naslovom izdao je svoje pjesničke prvence mladi naš pjesnik, — koji se krije pod pseudonimom *Dr. Trnoplesar-Budisvoj* — u vrlo ukusnoj knjižici od 111 stranica. Pjesme te izdao je pisac svojom nakladom u tiskarni Dolenčevoj a prodava se komad po 60 nvč.

Prepuštajuć kritiku samih pjesama našim literarnim listovom, preporučamo te prvence našim čitateljem i radi toga, što je g. pisac namienio čisti dobitak plemenitoj svrsi, u podporu naime slovenskim i hrvatskim djakom srednjih škola u Trstu.

„Il Mattino“ prestao izlaziti. Poznati ovdašnji „jaslar“ *„Il Mattino“* preminuo je ovih dana od sušice. Imao je bogate i moguće gospodare, ali od poroda slab i kržljav, nije mogao uz sve moguće ljekarije i uz svu njegu modrokrvnih dioničara i dobročinitelja, da se uzdrži dulje na životu. Njemu je posvećivao svoje umne sile (nekoji tvrdi, da je bio posredi i njegov žep) i jedan činovnik ovdašnjeg namjestničtva, koji je dapače za posliednjih državnih izbora doveo ovdje takozvanu konservativnu stranku putem svog *„Mattina“* do sjajnog poraza, ali ni njemu nije pošlo za rukom, da produlji dragocieni život svojemu miljenčetu. I tako prolazi slava svoga svieta. — a da pri tom zapusti često komu ter komu i prazne žepove.

Za Krastiča poslali su nadalje sliedeći: *Iz Višnjana*: Ante Radoš načelnik f. 1. velč. župnik f. — Bubič Marko obć. savjetnik f. 1. Radoš Petar pok. Stjepana 20 nov. Radoš Anton pok. Alaža 10 nov. Deklić Pavas pok. Martina 10 nov., Reic obć. savjetnik f. 1. — *Iz Markovca*: Bernobić Anton pok. Blaža f. 1., Delemarna Martin Martinov 30 nov., Bernobić Šimun pok. Marka f. 1., Bernobić Ivan pok. Antona f. 1., Bernobić Ivan Markov 50 nov., Bernobić Ivan pok. Petra f. 1., Gašparini Ivan obć. savjetnik iz *sv. Vitala* f. 2., Legović Stjepan obć. zastupnik iz *Sv. Ivana* 50 nov. — *Iz Račic*: velč. Vrbka f. 1., Dočkal Marija f. 1. — Živili plemeniti darovatelji!

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisnike iz: Višnjana, Pazina, Sovinjaka, Klane itd. itd. molimo da se ustrpe do budućeg broja.

Poslovni broj: N. I 845/98
1

Dražbeni izrok!

Od strane c. kr. kotarskog suda u Voloskom te uslied predloga za dobrovoljnu prodaju činjenog sa strane Marije žene Mihe Kotucs rodj. Labaj u Matuljih kbr. 76 daje se na obće znanje, **da će na 7. i 14 jenara 1899. od 9 sati** pred podne do 12 sati o podne obdržavati kod dolj označenog suda — u sobi br. 2 — dražba, kuće br. 76, parcela Edfz. 199, tvoreća II. gr. tjelo te prostora okolo iste kuće zemljišna parcela 1327/3, I og gr. tjela uložka br. 290 za Matulje, kao što to sve proizlazi iz gruntovnog izvadka u spisima, a ukajižene na ime Marije žene Mihota Kotucs.

Najmanja ponuda — iznosi for. 8000 — Svaki će nudioc morat položiti 10% jamčevine na svotu od for. 8000.

Dražbeni uvieti te izvadak zemljišnika mogu se razgledati kod dolje naznačenog suda kroz uredske sate u sobi br. 2.

C. kr. kotarski sud Volosko.

odio I. dne 29. novembra 1898.

Javna zahvala.

Niže podpisani zahvaljuje se ovim javno veleuč. g. dru. *Franu Mandiću*, liečniku ovdje što mi je od gotove smrti kćerku *Franicu* riedkom požrtvovnošću i osobitom vieštinom spasio.

Bog mu platio!

Trst 28. decembra 1898.

Vjekoslav Vlah.

Oglas natječaja.

Ovime se raspisuje natječaj za **mjesto učitelja pjevanja i violina**, a eventualno za **dva učiteljska mjesta**, naime za mjesto učitelja pjevanja napose i ono violina opet napose, u spljetskoj glazbenoj družtvenoj školi.

Godišnja plaća učitelja pjevanja i violina utanačena je sa kr. 2.200, dok ona učitelja violina utanačena je sa kr. 1.100, a ona učitelja pjevanja sa kr. 1.200 godišnje izplate na zaplatne mjesečne obroke.

Natjecatelji dužni su poznavati hrvatski jezik, ili barem koji drugi slavenski s obvezom, da nauče hrvatski. Tko bi želio ta mjesta, neka podnese molbenicu obskrbljenu svjedočbama i dokazima o vještini do 20. Siečnja 1899.

Potanje obaviesti mogu se zatražiti kod potpisane uprave.

Spljet, 20. Prosinca 1898.

Uprava Muzikalnog družtva „Zvonimir".

Dr. Grgić, Predsjednik. **E. Vidović**, Tajnik.

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu

imade strojeva svake vrsti i potreboća k istim. Sisaljka i štrcaljka svake vrsti. Cievih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i broncenih ventila, pipa itd. Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posuđje „Emeri" i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i tudjih, Jamčim za dobrotu svih izradnja.

Ciene nizke.

Veliko skladište u ulici Zonta br. 5.

M. Živic, inžinir.

Izradjujem takodjer nacrte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

Njegova svetost

Papa Lav XIII.

sporučio je po svojem liečniku prof. Dr. Lapponi-u gosp. ljekaru G. PICCOLI-u u Ljubljani srdačnu zahvalu za priposlane Mu stakleničice.

tinkture za želudac

te mu je diplomom od dne 27. novembra 1897 podielio naslov „tvreski dobavljač Njegove svetosti" sa pravom nositi u svojej firmi uz naslov takodjer grb Njegove svetosti.

Bečeni liečnik kao i mnogi drugi glasoviti profesori i doktori pripisuju bolestnim Piccoli-ovu želudačnu tinkturu, koja jači želudac, povećava tek, pospješava probavu i tjelesni otvor.

Naručbe prima uz poverjetje te opravlja točno

G. Piccoli

ljekar pri Angelu u Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturu za želudac razašilje vlastnik po 12 staklenčica za for. *1.26* av. vr., po 24 staklenčice za for. *2.40*, po 36 staklenčica za for. *3.50*, po 70 staklenčica za for. *6.50* (poštanski paket koji ne teži preko 5 kilogr.) po 110 za for. *10.30*.

Poštarinu mora platiti sam naručitelj.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vreda. papirjih na		V napoleonih na	
4-mesečni odkaz	2½%	60-dnevi odkaz	2%
8- „	2¾%	3-mesečni „	2½%
80- „	3%	6- „	2¾%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstr. velj., stopiju novo obrestne takse v krepost z dnem 19. oktobra, 28. oktobra in odnosno 15. novembra t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vreda. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškov

Kupnja in prodnja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1%, provizije.

Inkase vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi

na Jamčevne listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

N a blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijansko v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem curzu.

Trst, 15. oktobra 1898.

PRODAJA

dalmatinskog vina

na malo i veliko

(vlastitog proizvoda iz Jesenica kod Omiša)

Filipa Ivanišević

U Trstu, Via Carintia 22.

G. LIKAR

u Gorici, Semeniška ulica broj 10

trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće družtvo na život u Londonu

Aktiva družtva do 31. decembra 1897	Kruna 159.997.579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 „	28.823.375 —
Izplačeno na osjeguranja i interese od postanka družt. (1848),	343.860.067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od . „	67.331.351.91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu

Via del Teatro, N. 1, Tergestee, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

OBĆE KREDITNO DRUŽTVO

u Ljubljani, Dvorni trg br. 3.

prima te izplačuje štedioničke uložke svaki dan; kamati 4½% polumjesečno ili 4% od dana kad se uloži do dana kad se digne.

U tekućem računu (Giro-konto) računaju sa kamati od dana uložka do dana kad se novec digne po 3½%.

Rentni porez plaća samo družtvo.

Posude i kredit u svakom obliku; kamati su po 5½% i po 5% bez dalnjih troškova ili prispjevaka.

Pošte-štedioničke položnice i tumačenja daje se bezplatno u pisarni ili pištem.

Članove prima se iz naših pokrajina, valja samo sa izjavom pristupa javiti koliko se želi imati glavnih dielova po f. 100

Službene ure od 9—12 prije podne te od 3—5 poslije podne.

Kesarska radionica.

P. n. velečastnom svećenstvu i ostalom občinstvu častim se do znanja staviti, da sam voljan uz najpovoljnije uviete poduzeti svakovrstnu gradnju oltara, svetohranilišta, krstionika, balaustrada i škropilnica, kao takodjer grobnicah i grobnih spomenika iz krasnog crveno-bjelog mandolatnog mramora iz mojega vlastitoga kamenoloma. Izradjujem u mojoj radionici svaku sličnu radnju iz talijanskog kararskog, veronezskog te i svakog drugog mramora. Za točnu izradbu i najbolji materijal stekao sam do danas dobar glas i povjerenje P. N. gospode naručitelja. Za dobrohotne naručbe se najtoplije preporučujem.

Baška (otok Krk) 8/XI. 1898.

Mate Jurinović
kiesarski majstor.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnienju liečnika i prisnažta sa hijadami zahvalnica. Jedina postojeća u istinu pravo i neškodljivo sredstvo da gospodjem i gospodi izrastе podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadanje kose i tvoranje prisuća; ona pospješuje i kod povse mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvč., poštom ili pouzetjem 90 nvč. **K. Hoppe,**

Beč I. Wipplingergasse 14.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan lijek proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jednu bocu trputćevega soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrstnoga trputćevoga soka a uz to i 2 omota čaja proti kašlju. Sa veleštovanjem

U Divači, 19. listopada 1897.

Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trputćev sok (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uviek svježu ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trpućev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena boci trputćevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.

Uz trpućev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Ciena jednog omota gorskog čaja proti kašlju sa točnim naputkom 35 nč.

Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cienjeni gospodine ljekarniče!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni i mojim znancem tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom liek u najtoplije zahvaliti. Izvolite mi za moje znance još tri boce po 60 nvč. poštarskim pouzećem poslati.

Modruš, dne 26. svibnja 1898.

Sa štovanjem
VID ZANIĆ.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudačnim bolim. popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i crieva, a dobije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imadu na boci sliku *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.

Ciena jedne boce pojačanih švedskih kapljica sa točnim naputkom 80 nvč.

Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjeseca od trganja i kostobolj. Čim je počela upotrieblivati Vaše „mazilo proti kostobolj" ustala je već za tri dana, pa eanas hvala Bogu bolja. Zahvaljujući se Vama na tom izvanrednom mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pokorna
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostobolj (Fluid) je veoma dobar liek proti trganju i kalanju u kostima, rheumatizmu, bolima u križicah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce, koji pate na slaboći nogu.

Svaka boca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boci nosi.

Ciena jedne boce mazila proti kostobolj sa točnim naputkom 75 novčića.

Svaki dan se uz poštarsko pouzeće razašilje.

Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priračuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Delone u Trstu